

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0746

(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. Y.A. Gottenbos, secretaris)

Datum uitspraak	28 augustus 2024
Klacht van	De heer [naam 1] en mevrouw [naam 2], verder gezamenlijk te noemen de consumenten
Tegen	Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en uit de algemene voorwaarden

Samenvatting

Opzegging kredietfaciliteit. De bank heeft de kredietfaciliteit op de gezamenlijke betaalrekening van de consumenten opgezegd. De commissie is van oordeel dat de bank de kredietfaciliteit mocht opzeggen. De consumenten voldeden niet aan de voorwaarden die voor de kredietfaciliteit golden, aangezien er geen inkomen werd bijgeboekt op de aan de kredietfaciliteit gekoppelde gezamenlijke betaalrekening. Verder is het de commissie niet gebleken dat de opzegging van de kredietfaciliteit naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. De vordering van de consumenten wordt afgewezen.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consumenten; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de bank.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- 1.3 De consumenten en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consumenten hebben bij de bank onder meer een gezamenlijke betaalrekening met een kredietfaciliteit 'Rabo Kort Roodstaan' (hierna: de kredietfaciliteit), waarmee zij de mogelijkheid hadden om voor een bedrag van € 500,- rood te staan op de betaalrekening. Op de overeenkomst zijn de Voorwaarden Rabo Kort Roodstaan en Rabo Studenten Roodstaan 2021 (hierna: Voorwaarden RKR) en de Algemene Bankvoorwaarden 2017 (hierna: ABV) van toepassing.

- 2.2 Op 8 maart 2024 heeft de bank de consumenten per brief geïnformeerd dat de consumenten op hun gezamenlijke betaalrekening over een periode van drie maanden geen of te weinig inkomen hebben ontvangen om de kredietfaciliteit te behouden. Ook heeft de bank aangekondigd de kredietfaciliteit per 7 mei 2024 te beëindigen.
- 2.3 Op 8 maart 2024 hebben de consumenten een klacht ingediend over de voorgenomen beëindiging van de kredietfaciliteit door de bank. De bank heeft de klacht afgewezen. De verdere uitwisseling van standpunten tussen partijen heeft niet geleid tot een oplossing van de klacht, waarna de consumenten een klacht bij Kifid hebben ingediend.

De klacht en vordering

- 2.4 De consumenten vorderen van de bank herstel van de kredietfaciliteit op hun gezamenlijke betaalrekening. Ter onderbouwing van deze vordering stellen de consumenten het volgende.
- 2.5 De consumenten hebben al vele jaren ieder een eigen betaalrekening bij de bank naast hun gezamenlijke betaalrekening. De salarissen van de consumenten worden gestort op de eigen rekeningen. De consumenten maken maandelijks een bedrag over vanaf hun eigen rekening naar de gezamenlijke betaalrekening waarvan de gezamenlijke vaste lasten worden afgeschreven. De kredietfaciliteit op de gezamenlijke betaalrekening is voor de consumenten handig in het geval dat zij hun salarissen nog niet hebben ontvangen of nog niet hebben overgeboekt naar de gezamenlijke betaalrekening en er toch een afschrijving plaatsvindt. Het opzeggen van de kredietfaciliteit zou voor problemen kunnen zorgen aangezien automatische afschrijvingen misschien niet door kunnen gaan, met alle vervelende gevolgen van dien.
- 2.6 Het stoort de consumenten dat de bank na tientallen jaren zonder duidelijke reden een kredietfaciliteit van € 500,- opzegt, terwijl er niets is veranderd aan de situatie van de consumenten. De consumenten hebben bovendien een goed inkomen. Daarnaast hebben de consumenten bij de bank een hypothecaire geldlening, een beleggingsportefeuille voor henzelf en voor de kinderen, spaarrekeningen, een pensioenrekening, en twee creditcards met een ruime bestedingslimiet.
- 2.7 De consumenten zouden graag zien dat de bank serieus met hen als klant omgaat. Zij vinden dat de bank in ieder geval moet uitleggen wat de echte reden van het opzeggen van de kredietfaciliteit is zonder formeel jargon. Verder zou de bank in ieder geval een aanvaardbaar alternatief moeten bieden. De consumenten zien van de commissie graag een moreel oordeel over de zaak in plaats van een puur juridische beoordeling van de klacht.

Het verweer

- 2.8 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Waar het om gaat

- 3.1 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de bank de kredietfaciliteit moet herstellen. De commissie is van oordeel dat de bank dit niet hoeft te doen.¹ De commissie licht haar oordeel hieronder toe.

Het toetsingskader

- 3.2 De overeenkomst die partijen met elkaar hebben gesloten is een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd. Het toetsingskader voor de rechtsgeldigheid van een opzegging van een dergelijke overeenkomst wordt gevormd door de van toepassing zijnde voorwaarden en de eisen van redelijkheid en billijkheid in de zin van artikel 6:248 Burgerlijk Wetboek². De Hoge Raad heeft geoordeeld dat op grond van artikel 6:248 lid 1 BW een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd in beginsel opzegbaar is, ook indien geen wettelijke of overeengekomen opzegbevoegdheid bestaat, maar dat aanvullende eisen kunnen gelden voor een opzegging, zoals het bestaan van een zwaarwegende grond voor de opzegging, het hanteren van een bepaalde opzegtermijn of het betalen van een (schade)vergoeding.³ Ook kan de toepassing van artikel 6:248 lid 2 BW ertoe leiden dat een beroep op een opzegbevoegdheid onder de gegeven omstandigheden onaanvaardbaar is.⁴
- 3.3 Uit de toepasselijke voorwaarden volgen de volgende afspraken tussen partijen. Er moet *inkomen* op de aan de kredietfaciliteit gekoppelde rekening worden bijgeboekt dat minimaal gelijk is aan de overeengekomen kredietlimiet (artikel 11 Voorwaarden RKR). Daarnaast heeft de bank de bevoegdheid om de kredietfaciliteit op te zeggen (artikel 17 Voorwaarden RKR). Eén van de gronden voor opzegging is te vinden onder sub b van artikel 17 Voorwaarden RKR. Hierin staat dat de bank mag opzeggen als het inkomen dat maandelijks op de rekening wordt bijgeboekt lager is dan de kredietlimiet.

De bank mocht de kredietfaciliteit opzeggen

- 3.4 De commissie is van oordeel dat de bank de kredietfaciliteit mocht opzeggen. Vast staat dat de consumenten hun inkomen niet ontvingen op de gezamenlijke betaalrekening. Daarmee voldeden de consumenten niet aan artikel 11 van de Voorwaarden RKR. De bank was daarom bevoegd om de kredietfaciliteit op te zeggen op grond van artikel 17 Voorwaarden RKR en heeft de kredietfaciliteit volgens de overeengekomen afspraken opgezegd.

¹ Zie ook GC Kifid nrs. 2024-0465 en 2023-0756, te vinden op www.kifid.nl.

² De tekst van dit artikel is opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

³ Hoge Raad 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:141 (Goglio/SMQ Group), overweging 3.6.3. Zie ook HR 10 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1134 (Pensioenfonds/Alcatel-Lucent), overweging 4.4.2. Vgl. GC Kifid nr. 2023-0407.

⁴ Hoge Raad 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:141, overweging 3.6.4.

- 3.5 De opzegging door de bank is dus rechtsgeldig, tenzij het beroep op de overeengekomen opzegbevoegdheid naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (artikel 6:248 lid 2 BW). De commissie ziet geen aanleiding om te oordelen dat van dit laatste sprake is.
- 3.6 De commissie kan begrijpen dat het voor de consumenten vervelend is dat de krediet-faciliteit na tientallen jaren wordt opgezegd terwijl hun situatie niet is veranderd. Dit maakt de opzegging door de bank echter niet onaanvaardbaar. De bank heeft namelijk aangevoerd dat zij de plicht heeft om te zorgen voor verantwoorde kredietverstrekking en dat zij actief algemeen beleid voert om (het risico op) overkreditering tegen te gaan. Volgens artikel 11 Voorwaarden RKR bepaalt de bank wat zij onder inkomen verstaat en de bank heeft een bepaalde mate van beleidsvrijheid om te bepalen wat zij onder inkomen verstaat. De bank heeft toegelicht dat overboekingen vanaf een andere rekening voor de bank niet (langer) meetellen als inkomen, gelet op de risico's die dit met zich mee kan brengen. De bank probeert met dit algemene beleid het zogenoemde 'rondpompen' van geld met als doel om krediet te verkrijgen tegen te gaan. De bank heeft er bewust voor gekozen om alleen inkomen te laten meewegen dat binnenkomt op de betaalrekening waaraan de krediet-faciliteit is gekoppeld. Als reden heeft de bank daarvoor gegeven dat de bank direct zicht heeft op de bestendigheid en herkomst van de inkomsten terwijl dat niet of in mindere mate geldt voor overboekingen vanaf andere rekeningen.
- 3.7 Dat het doel van het (algemene) beleid van de bank niet in alle (specifieke) gevallen opgaat – zoals in dit geval waarbij niet gebleken of aannemelijk is geworden dat sprake is van (een daadwerkelijk risico op) overkreditering – maakt op zichzelf niet dat de bank verplicht kan worden om een uitzondering te maken op haar voorwaarden waaronder de kredietfaciliteit behouden kan worden.
- 3.8 Daarbij is het de commissie niet gebleken dat de consumenten door de opzegging in de (financiële) problemen zijn geraakt of dat de kredietfaciliteit voor de consumenten onmisbaar is. De bank heeft daarnaast duidelijk gemaakt dat de consumenten een alternatief hebben door het instellen van 'slimme overboekingen', waarmee in geval van een (naderende) roodstand automatisch overboekingen worden gedaan vanuit de spaarrekening, zodat de roodstand wordt opgeheven of voorkomen. Dat de consumenten hebben gesteld dat het instellen van 'slimme overboekingen' niet de flexibiliteit geeft die de kredietfaciliteit wel geeft, maakt niet dat de bank verplicht is om de kredietfaciliteit voor de consumenten te herstellen.
- 3.9 De conclusie is dat de bank een reden en rechtsgrond had om de kredietfaciliteit op te zeggen en dat deze opzegging in het geval van de consumenten niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Dat dit vanuit optiek van de consumenten niet "leuk" en daarom in hun ogen moreel onjuist is maakt nog niet dat er een grond bestaat de bank te verplichten zich anders, "leuker", te gedragen. De bank is daarom al met al niet verplicht om de kredietfaciliteit op de gezamenlijke betaalrekening van de consumenten te herstellen. Dat betekent dat de vordering van de consumenten moet worden afgewezen.

Ambtshalve toetsing

- 3.10 Voor de beoordeling van de klacht zijn artikel 11 en artikel 17 lid 1 Voorwaarden RKR van belang. Deze bedingen zijn door de commissie getoetst aan het Europese en Nederlandse (consumenten)recht waarvoor amtsshalve toetsing geldt en de commissie acht deze bedingen in deze zaak niet in strijd met deze regelgeving.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en uit de algemene voorwaarden

Burgerlijk Wetboek Boek 6

Artikel 248

1. Een overeenkomst heeft niet alleen de door partijen overeengekomen rechtsgevolgen, maar ook die welke, naar de aard van de overeenkomst, uit de wet, de gewoonte of de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien.
2. Een tussen partijen als gevolg van de overeenkomst geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.

Voorwaarden Rabo Kort Roodstaan en Rabo Studenten Roodstaan 2021

Artikel 11

Hoeveel inkomen moet er minimaal op de rekening worden bijgeboekt?

Het inkomen dat maandelijks op de rekening wordt bijgeboekt moet minimaal gelijk zijn aan de kredietlimiet die wij met u hebben afgesproken. Wij bepalen wat wij verstaan onder inkomen. U moet het ons laten weten als het inkomen dat op de rekening wordt bijgeboekt minder wordt dan de kredietlimiet. Is het inkomen dat maandelijks wordt bijgeboekt lager dan de kredietlimiet? Dan kunnen wij de kredietlimiet verlagen. Wij laten u dit dan weten.

Artikel 17

Wij zeggen het krediet op

1. Wij mogen het krediet altijd opzeggen. Het gebruikte krediet kunnen wij dan meteen opeisen. Wij kunnen het krediet opzeggen en opeisen onder meer als:
(...)
b het inkomen dat maandelijks op de rekening wordt bijgeboekt lager is dan de kredietlimiet.
(...)
2. Als wij het krediet hebben opgezegd, moet u alles wat u aan ons verschuldigd bent, meteen aan ons betalen.